

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכי"ה הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין חו"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המושדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכי"ה השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יחיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יין עשיר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשי הבורגן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וישמע ה' את קול דבריכם ויקצוף וישבע לאמור. קשה דדי לומר 'וישמע ה' את דבריכם', ומה הכוונה באומר 'וישמע ה' את קול דבריכם'. וכן יש לדקדק בפסוק (איוב לגח) 'וקול מילין אשמע', וכן בפסוק (שם לד:טז) 'האזינה לקול מילי', דבשיניה מיותר תיבת 'קול', דהיה לו לומר 'ומילין אשמע', 'האזינה למילי'. וי"ל עפ"י מה שנקדים לפרש את הפסוק באיוב, דהנה מאחר שמקודם אמר אליהוא לאיוב 'כי מלאתי מלים הציקתני רוח בטני', והיינו דלפעמים יש לאדם איזה סיבה לדבר מחמת כעס, ואינו יכול לעצור בנפשו ולמשול ברוחו מלדבר, איז אפילו כשדיבר, אין ראוי לשום לב כלל לדבריו שהרי הם בלא דעת, ורק מחמת הכעס מוכרח לדבר. ולכן אליהוא אחר שהקדים לומר לאיוב 'כי מלאתי מלים הציקתני רוח בטני', דמשמע שיש לו איזה טעם שמכריח אותו לדבר, הוסיף לומר שאעפ"כ 'האזינה לקול מילי', והדגיש לומר 'האזינה לקול מילי', כי אם היה אומר 'האזינה למילי', פשיטא שאיוב לא משית לבו לדבריו, שהרי הוא עצמו הודה שדבריו באים מחמת טירדא וממילא אין להחשיבם, לכך אמר 'האזינה לקול מילי', להודיעו שאין דבריו מחמת טירדא ובלי דעת, אלא מדבר בנפש צלולה ובדעת מיושבת. והראה לך, הקול שעמו אני מוציא את הדברים, שמי שאינו מכוון דבריו בדעת, אף אינו מכוון את קולו, ולכך אמר לו כשאתה רואה שאני מכוון את קולי כראוי, מוכח מכך שאני מדבר בדעת מיושבת, ומשום כן 'האזינה לקול מילי'.
ועפ"י יתפרש מה שהדגיש משה ואמר לבני ישראל 'וישמע ה' את קול דבריכם', דהנה כאן משה בא להוכיח את ישראל על התנהגותם במעשה המרגלים, ולכאורה אף שדיברו ישראל נגד הקב"ה במעשה המרגלים, מ"מ אין ראוי להאשימם בדבריהם, שהרי היו טרודים ומלאי פחד מהדברים שאמרו להם המרגלים, נמצא שדבריהם היה בלא דעת ואין להביט על כך כלל, ואין ראוי להענישם על כך. משום כן דקדק משה ואמר להם בדברי תוכחתו 'וישמע ה' את קול דבריכם', והיינו

שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל,

המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש

מדזיטשוב זי"ע

כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלוש ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזככנו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

יונתי בחגוי הסלע. הנה כתיב 'יונתי בחגוי הסלע', משל למלך שהיה לו יונה ולמד אותה לדבר כדרך שבני אדם מדברים, והיתה חביבה מאד בעיני המלך. לימים דיבר עמה המלך ולא השיבה, והיה המלך בצער גדול, הכלל היה כמה חדשים שלא דיברה היונה, ונתייעץ המלך עם הרופאים מה לעשות לה, אמרו הרופאים שזה בא ממרה שחורה, ואם היה זאת לאדם, היו מקזיין לו דם, אבל ליונה אי אפשר להקזיין דם, אך ימרטו ממנה כמה נוצות גדולות ותצא מחמת דם זה, ציוה המלך לעשות כן, ובשעת המריטה צווחה מאוד עד שנכמרה רחמי המלך עד שבקש לבכות כי אהב היונה מאוד, ובשעה שצווחה אמר לה: 'אתה גרמת לעצמך, כי למה לא תדבר כמו עד הנה'.

הנמשל: אנו נמשליין ליונה, והמלך מלכי המלכים הקב"ה למד אותנו לדבר בתורה הק', וכאשר עזבנו התורה, רצה הקב"ה לרפאות אותנו ע"י צרות ושפיכת דמים שנשפך מאתנו, ונכמרו רחמי הקב"ה, ואמר לנו: 'אתה גרמת לעצמך, מפני מה אין אתה משמיע קולך בתורה ובתפלה'. וזה שאמר 'יונתי בחגוי הסלע וכו' השמיעיני קולך כי קולך ערב', אז 'ומראין נאווה', בעת שאתה לומד תורה יש לך צלם אלקים.

שהיות ששמע ה' את הקול שהוציאו את דבריהם, שבכך היה נודע כי בדעת מיושבת היו מדברים, וא"כ מכך מתברר שדבריהם היה בכונה תחילה לחטוא לפניו, לכך דוקא אחר ש'וישמע ה' את קול דבריהם', אזי 'ויקצוף וישבע לאמר אם יראה איש באנשים האלה וגו' את הארץ הטובה אשר נשבעתי לתת לאבותיכם', והיינו שרק אחר שראה ה' את קולם שדיבורם היה בדעת מיושבת, אזי קצף עליהם ונשבע להענישם. (זרע שמשון אות ה').

לע"נ הג"ר אהרן מרדכי ב"ר נחמן רוטנר זצ"ל יא"צ כ"ט תמוז

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם וגו' ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים. בקיחה לא כתיב 'נבונים', ומה שפירש רש"י (פסוק ט"ו) 'ש'נבונים' לא מצא, יפלא על דור דעה כזה שלא ימצאו בהם נבונים.

ויראה כי רש"י פירש 'ידועים לשבטיכם': שהם ניכרים לכם, שאם בא לפני מעוטף בטליתו איני יודע מי הוא ומאיזה שבט הוא ואם הגון הוא, עכ"ל. וזה יפלא שהרי רש"י (שמות יח:כא) פירש 'ואתה תחזה' ברוח הקודש, וכן בזוהר (ח"ב ע). [איתא

דזה היה ע"י] חכמת הפרצוף, ואין ספק שלא נעלם מאדון הנביאים מה שהיה נגלה להאר"י הק' ובזוהר חכמת הפרצוף.

אמנם לפי שאסור להסתכל בדמות אדם רשע, על כן כל זמן שלא נודע לו, לא היה יכול להסתכל בפניהם, ולזה רמז הכתוב שעיקר היה צריך 'ידועים' שמפורסמים לצדיקים, ואז כבר נודע למשה על פי חכמת הפרצוף מי הוא הנבון, ולזה אמר 'ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים' שהוא כבר השיג ברוח הקודש מי הוא הנבון. [והיינו, דמתחילה ביקש משה רבינו שכלל ישראל ימצאו אנשים חכמים ונבונים, מפני שלא רצה הוא להסתכל בפני אנשים ולבודקם אם 'נבונים' הם, כיון שלא רצה להכנס לחשש של הבטה באדם רשע. אבל אחר שהביאו אליו אנשים חכמים וידועים' בצדקתם, ממילא שוב הביט בהם משה רבינו וידע מעצמו אם נבונים הם אם לא, ולא היו צריכים הם לברור את ה'נבונים'].

והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי, ואצוה אתכם בעת ההיא את כל הדברים אשר

תעשון. רצה בזה שלא יחשדו אותו שביקש להראות שהם צריכים לו, כמו שיש מאן דאמר (סנהדרין ח). שהאשימו למשה ואמרו שלכך נתעלם ממנו דינן של בנות צלפחד. ולזה אמר כי אנכי לא כחדתי דבר אשר ידעתי, כי 'ואצוה אתכם בעת ההיא את כל הדברים אשר תעשון', ולא אמרתי רק על העתיד 'ושמעתי', אם אדע - הרי טוב, ואם לא - אשמע מפי הגבורה.

ובזה יש לפרש המסורה 'והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי', ג' במסורה, א' הכא, ב' 'והדבר הזה לא אוכל לעשות', ג'

'והדבר אשר דיברנו אני ואתה הנה ה' ביני וביןך עד עולם'. ויש לפרש לשבח למשה, כי לא נתכוין ח"ו לגאות, רק 'ושמעתי', אי ידענא ידענא. וזהו 'והדבר הזה לא אוכל לעשות', גם אני, רק שאשמע, אבל לא החליט שידע, ובא העד: 'והדבר אשר דיברנו וגו' הנה ה' , יהיה עד שלא נתכוין לגאווה.

לע"נ הרה"ק ר' אברהם ב"ר צבי יהודה מסטרערטין זצ"ל יא"צ כ"ח תמוז

מוקצה מחמת חסרון כס, ואיזמל של מילה שנמלך בשבת להשתמש לדבר אחר. כתב הרמב"ם (שבת פכ"ה ה"ט), וז"ל: כל כלי שמקפיד עליו שמה יפחתו דמיו, כגון כלים המוקצים לסחורה, וכלים היקרים ביותר שמקפיד עליהם שמה יפסדו, אסור לטלטלן בשבת, וזה הוא הנקרא מוקצה מחמת חסרון כס, עכ"ל. והנה המגיד משנה (פכ"ו הי"ד) כתב גבי אוצר של תבואה, דאם יש לו כלים המוכנים לסחורה והוצרך להם, מותר לטלטלם, וכל שכן הוא מפירות המוכנים לסחורה שהותרו אפילו באכילה, עכ"ד.

והקשה הב"י (או"ח סי' ש"ח) על המגיד משנה דאין מותר לטלטלם, הרי זה מוקצה מחמת חסרון כס.

ותירץ הב"י, וז"ל: וצריך לומר דהא דכתב הרמב"ם דכלים המוקצים לסחורה אסור לטלטלן, היינו דוקא כשמקפיד עליהם שמה יפסדו, ומש"ה אע"פ שאינם יקרים ביותר, כיון שהם מוקצים לסחורה, אסור לטלטלם. הא אם אינו מקפיד עליהם, אע"פ שהם מוקצים לסחורה מותר לטלטלם וכדברי הרב המגיד, עכ"ל.

והנה הב"י הביא ראיה מהא שאמרו (שבת יט): בכרכי דזוזא, והיינו מחצלות שמכסים בהן את הסחורה כדי להספינה, דמותר בטלטול, אע"ג דזה כלי המוקצה לסחורה. אבל לפי הנ"ל א"ש, דכיון שאינו מקפיד עליהם, אע"פ שהם מיוחדים לסחורה, מותר.

וכתב האבני זור (או"ח סימן ת"ב) דיש לדחות הראיה מכרכי דזוזא, דמה שכתב הרמב"ם דכלי המוקצה לסחורה הוא

מוקצה מחמת חסרון כס, הוא דוקא בכלי שעומד למכירה, דאז מקפיד עליו שלא ישתמש בהם במחצלות שמכסים הסחורה, אין טעם להקפיד עליהם, ואין זה מוקצה מחמת חסרון כס כלל, אפילו דזה כלי המוקצה לסחורה. וז"ל: ולפענ"ד הראיה שהביא מכרכי דזוזא אין ענין להווא דהרמב"ם, דהתם במוכנים לכסות בהם פרקמטיא, והרמב"ם מיידי

סגולה פאר

ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהרדכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייבערגענען ידאת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ח וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס שוין פאר אייער יעושה פרייוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעגעבענע קייט, מיט כוונה, במחיות, אוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין, סיי פאר מען באקט די חלת און סיי נאכדעם אויז ווי אלע שיעור. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם קאנפידענצ און פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מופיע די ווערטער פון אריה"ק אויפן ארץ: **יבאר חלב (אנערע ווי הארץ צו אריינשייטן), שיהפך לבם לשמים (ס'שייטט די געזעצטע מענטש), וזאת מלאת (וועט ווערן אנגערע), מקטן עס געבט פון מענש**

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש צו לערנען ענדיגען א מסכתא

מיין ווען געהט מיר וועק מיר אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט אריינגעלייגט א פילטער

אין האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסנדיג וואס מיינ בחור טוהט

כיהאב אנגעהויבען ווערן מילדער מיט מיינע קינדער נאכען מנדב ווי פאר מיינ חברים קינד

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיכול לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובוה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ו והקרן לעוה"ב

תפרסם לזכות י.ב.ת.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

בכלים שמוכנים למכור ואינם עומדין להשתמש בהם, ובודאי מקפיד מלהשתמש בהם שלא יראו כישנים, עכ"ל.

ובעיקר הקושיא של הב"י על דברי המגיד משנה שכתב גבי אוצר של תבואה, דאם יש לו כלים המוכנים לסחורה והוצרך להם, מותר לטלטלם אע"ג דזה מיוחד לסחורה. תירץ האבני נזר דאיכא חילוק אם נמלך ועכשיו דעתו שלא למכורם רק להשתמש בהם בעצמו, דאז מותר. אבל אם עדיין בדעתו למכורם, רק לעת עתה רוצה להשתמש בהם, אז אסור. וז"ל: ומה שהקשה הב"י על הרב המגיד, לפי עניינות דעתי נראה דיש חילוק בין אם נמלך שלא למכורם רק להחזיקם לעצמם, דמותר לטלטל לר' שמעון. אבל אם עדיין מחזיקם לעיסקא רק שלפי שעה רוצה להשתמש בהם, בכהא גוונא אסור הרמב"ם, עכ"ל.

והנה אמרו בשבת (דף קנה): 'שווי אוכלא בשבת משינן', והיינו דמותר לעשות בשבת אוכל לבהמה, דמשום צערא דבהמה מותר לעשות מדבר שאינו אוכל - אוכל. והקשה הרשב"א שם, וז"ל: קשיא לי דהא תנן (שבת קכו): 'חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אם התקינו למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין מטלטלין אותן'. אלמא כל שאינו מתקנו למאכל בהמה מערב שבת, אפי' בטלטול אסורין, וכל שכן דלא מטלטלין ומשינן אוכלא. וי"ל דהתם בדלא בעי להו למאכל בהמה אלא לצורך מקומו, ואי נמי לצורך עצמן לישב עליהן, עכ"ל.

וכתב האבני נזר, דמדברי הרשב"א חזינן דמועיל נמלך במוקצה מחמת חסרון כס. וז"ל: ומנא אמינא לה, מדברי הרשב"א, דמבואר מדבריו דאף דכל זמן שלא יחדן בשבת למאכל בהמה הויין מוקצה אפי' לר' שמעון, אעפ"כ אם יחדן אף בשבת מהני, אף דבין השמשות לא היו מוכנים לבהמה, כיון דעכשיו מוכנים לבהמה לא חשיב מוקצה, דמעיקרא נמי דעתיה אולי ימלך עליהו לבהמה, ומ"מ לא מהני זה רק אם ימלך עליהם באמת לבהמה.

והיינו טעמא דר' שמעון דמתיר בתמרי דעיסקא, דכשנמלך עליהם לאכילה, הרי לא ימכרם, ובטל המוקצה. ומזה הוכיח הרב המגיד בכלים המוכנים לסחורה ושוב נמלך שלא למכורם אלא להשתמש בהם דמותר ג"כ, אף דבין השמשות הם עומדים למכור. אבל הרמב"ם דמירי בכלים שעדיין הם מוכנים לסחורה, רק שרוצה להשתמש לפי שעה, זה דומה לחבילי זרדין שרוצה לישב עליהן דאסור לטלטל.

והיינו טעמא דמוקצה מחמת חסרון כס בנוגע הכלים המנויים בשבת (דף קכג), דעדיין עומדים למלאכה ההוא, ועל כן חשובים מוקצה. אבל אם ירצה

ליחדם לתשמיש אחר, נראה לפי עניות דעתי דלר' שמעון מותר. וראה מדאמרין (שבת מה). בחטין שזרעם בקרקע דמותר ללוקטם ולאכולם לר' שמעון. והא אין מוקצה מחמת חסרון כס יותר מזה, שבדאי מקצה אותם למאכולם, שהרי רוצה שיצמחו. אלא ודאי כיון שנמלך עליהם לאוכלם, אף שבין השמשות היו עומדים להצמיח, מותר לר' שמעון, והיינו הא דהרב המגיד, עכ"ל.

והנה נחלקו ר' יהודה ור' שמעון (שבת מד). אם אמרין במוקצה מחמת מיאוס 'מינו דאתקצאי בבין השמשות אתקצאי לכולי יומא'. וביאר הר"ן (ביצה דף טו: בדפי הרי"ף) פלוגתתם, וז"ל: פלוגתיהו דר' יהודה ור' שמעון במוקצה מחמת מיאוס בנר ישן שהוקצה בין השמשות מחמת מיאוס, לר' יהודה דאית ליה מוקצה אע"פ שהיא רוצה להשתמש ממנו באמצע שבת ואינו חושש למיאוסו והרי הוא עכשיו אצלו כאילו נסתלקה ממנה הקצאתו אסור, מכיון שהוקצה בין השמשות. ולר' שמעון דלית ליה מוקצה, כיון דהשתא חזי ליה, אין הקצאתו שמערב שבת אוסרתה, עכ"ל.

ומדייק בהגהות רעק"א (או"ח סימן רע"ט סעיף ו') מדברי הר"ן, דגם לר' שמעון אסור כל זמן שאינו חפץ להשתמש בו, דרק משעה שרוצה להשתמש בו, אז נסתלקה ממנה הקצאתו ומותר.

וז"ל: יש לי לדון דנראה מדברי הר"ן (שם) דמבואר דפלוגתיהו דר' יהודה ור' שמעון במוקצה מחמת מיאוס היינו אם אמרין מגו אתקצאי, דר' שמעון ס"ל דמשעה שרוצה להשתמש בזה ואינו חושש למאיסתו אזדא הקצאתו, ולא אמרין מגו דאתקצאי, ע"ש. וא"כ כל זמן שאינו נוטל להשתמש בו, קיימא הקצאתו, וכדס"ל לר' יהודה דנר ישן דאסור אפי' לצורך מקומו דלא חזי לכלום, הכי נמי לר' שמעון, דלא פליגי ר' יהודה ור' שמעון בזה אלא משעה שרוצה להשתמש בו דאזדא הקצאתו, עכ"ל.

ולפ"ז דכל זמן שאינו רוצה להשתמש בו אסור לר' שמעון, א"כ נמצא דאז גם אסור לטלטל לצורך מקומו, כיון דאינו חפץ להשתמש בגוף החפץ, ועדיין הקצאתו עליו. אבל כתב רעק"א דיש לומר דכיון דלר' שמעון בידו להחליט שרוצה להשתמש בו ואז אזדא הקצאתו, א"כ מותר לצורך מקומו אף מקודם שסילק הקצאתו, דהרי יש היתר להשתמש בו, דבכל אופן שיש מציאות היתר להשתמש בו, מותר לצורך מקומו.

וז"ל: נראה דלצורך מקומו תליא דכל שאי אפשר להשתמש בו ולא חזי למידי, אסור לצורך מקומו. אבל כל שיש לו מציאות היתר להשתמש בו, מותר לצורך מקומו. אבל לר' שמעון אף דלא סילק הקצאתו, מ"מ כיון דבידו לסלק הקצאתו ולהשתמש בו, מותר לצורך מקומו וכו', שמעינן מזה דבמוקצה מחמת מיאוס בשבת דקיימא לן כר' שמעון ומשעה שרוצה להשתמש בו בטלה הקצאתו, מותר לצורך מקומו אף דעדיין לא סילק הקצאתו, עכ"ל.

וכ"ל רעק"א על מה שפסק המחבר (סימן ש"ח סעיף א') דסכין של מילה הוא מוקצה מחמת חסרון כס, וז"ל: אם בשבת רצונו שלא להחזיק עוד הסכין למילה אלא להחזיקו כשאר סכינים לכל דבר, יש לומר דבזה נסתלק הקצאתו ומותר, למה דקיימא לן כר' שמעון דלא אמרין מגו דאתקצאי בין השמשות איתקצאי לכולי יומא. אלא דא"כ יהיה מותר לצורך מקומו אף בעוד שמחזיקו למילה, כיון דיש לו מקום היתר לבטל הקצאתו, עכ"ל.

והקשה האבני נזר (או"ח סימן ת"ב) על רעק"א, דאינו דומה מוקצה מחמת חסרון כס, למוקצה מחמת מיאוס, דדוקא במוקצה מחמת מיאוס דאפשר להשתמש בו מיד, מותר לצורך מקומו. אבל בסכין של מילה דלא מועיל מחשבה גרידא להוציא מכלל מוקצה מחמת חסרון כס, אלא צריך מעשה לבטלו, (ע"י מור וקציעה סימן ש"ח ד"ה דכלי, וביאור הגר"א סימן ש"י ס"ק כ"ג, ובאר משה ח"ח סימן ס"ט אות ג'), אז אסור להשתמש בו לצורך מקומו.

וז"ל: ראיתי להגאון ר' עקיבא איגר ז"ל בחי' לאו"ח סי' ש"ח סק"א שנסתפק בסכין של מילה דחשיב מוקצה מחמת חסרון כס, אם נמלך בשבת שלא להחזיקו עוד לסכין של מילה אם נסתלק הקצאתו. והביא ראה מדברי הר"ן (ביצה בדפי הרי"ף טו:) במוקצה מחמת מיאוס דטעמא דר' שמעון דמתיר משום דכשרוצה בשבת להשתמש בו, הרי אינו מאוס אצלו, ואף דבין השמשות היה מאוס ומוקצה, הא לא איכפת ליה לר' שמעון. וקשה בצריך למקומו ליתסר, וצריך לומר כיון דאי בעי משתמש בו, שוב מותר כטלטול כל דבר. והכי נמי אם נאמר דאם נמלך בשבת שלא להחזיקו לסכין של מילה מהני, הרי בידו להשתמש בו ע"י המלכה, וממילא אפילו בלא המלכה יהיה מותר. וראה זו איני מכיר, דהתם מותר להשתמש בו בלי שום דבר אחר, ורצונו להשתמש בו לבד מתירו, משא"כ הכא דרצונו להשתמש בו דברים אחרים בלא ביטול ממילה לא מהני, עכ"ל.

והנה רעק"א הקשה על יסודו דמוקצה מחמת חסרון כס אם נמלך להשתמש בו, מותר, דהרי התוס' (ביצה ב: ד"ה אין מבקעין) כתבו דאסור לבקוע עצים מהקורות בשבת, משום דהקורות הם מוקצה מחמת חסרון כס. והרי בשעה שבא לבקוע העצים, הרי החליט שאינו מחזיק עוד הקורות לבנין, ומדוע אסור משום מוקצה מחמת חסרון כס, ונשאר בצע"ג.

ותירץ האבני נזר, דהא"ל דבמוקצה מחמת חסרון כס כגון איזמל של מילה אם נמלך להשתמש בו, מותר. מ"מ זה דוקא אם גם לאחר שמשתמש בו לדברים אחרים, עדיין נשאר איזמל של מילה, ואין זה חסרון כס במה שהחליט להשתמש בו לדבר אחר, דאז יש לומר דאע"ג דבבין השמשות היה איזמל מיוחד למילה, מ"מ עכשיו החליט להשתמש בו לדבר אחר, וגם בבין השמשות חשב אולי ימלך להשתמש בו לדבר אחר, וכמו שכתב האבני נזר לעיל 'דמעיקרא נמי דעתיה אולי ימלך עלייהו'. אבל בקורות המיוחד לבנין, זה גופא שיבקענה להסקה הוי חסרון כס, דאם יסיק בו לא יוכל שוב לקובעה בבנין, וא"כ הרי בהכרח שהקצה דעתו לגמרי מלהסיק בו, דהרי זה קורה המיוחד לבנין, ולא העלה על דעתו בבין השמשות שאולי יבקענה.

וז"ל: רעק"א הביא ראה מדברי התוס' שכתבו דביקוע עצים מהקורות חשוב מוקצה מחמת חסרון כס, ואף דכשמבקעים אינו מחזיקם לבנין עוד, ואעפ"כ אסור משום מוקצה מחמת חסרון כס. ולדידי לא דמי כלל, דהתם זה עצמו חסרון

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לזכות ח.ב.י. להצלתה בכ"ע נחת דקדושה מכל י"ח

נחלתינו נהפכה לזרים בתינו לנכרים. במדרש (איכה ה:ב): איזה הפכה, כמהפכת סדום. ופירש אחי הרב המאה"ג מו"ה יודא נ"י אבדק"ק יעמרינג, בהקדם לבאר הפסוק 'ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו, חסד הוא, ונכרתו לעיני בני עמם, ערות אחתו גלה עונו ישא'. וברש"י: 'חסד' לשון ארמי חרפה חסודא היא. ופלא למה כתב בלשון ארמי. ויש לומר, דהנה יש עונש בדרך הטבע שהקב"ה מסתיר פניו מהרשעים, ובמילא גם בדרך הטבע אובדים מן הארץ. ויש עונש גם חוץ לדרך הטבע, והקב"ה מייסרם לעיני כל, וראו כל יושבי תבל כי יד' העשתה זאת, ובחטאו מת.

והחילוק ביניהם, דאם קיבל ענשו בדרך הטבע, אז לא נראה וניכר כי מה' הוא, ולא ילמדו אחרים לעזוב דרך הרע ולשוב בתשובה. אבל אם קיבל ענשו חוץ לטבע, אז יכירו גם אחרים כי אצבע אלהים הוא, ולא יזידון עוד לעשות הרע. והנה אם העונש מתפרסם, הוא טובה גדול להחוטא, דעיד' מתקדש שמו יתברך ונתפרסם שמו הגדול בעולם, ועל כן זכו המן וסנחריב שבני בנייהם נכנסו תחת כנפי השכינה, דאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, ויען שנעשה בהם שפטים גדולים ונתפרסם שמו יתברך ברבים וגרמו קידוש ה'.

וזה כוונת הפסוק, דהנה באמת היה ראוי שאיש אשר יקח את אחותו, יאבד לגמרי עם זכרונם יחד, וגם עונשם לא יזכר ולא יפקד לנצח, כי יהיה עיד' קידוש ה', רק חסד ה' שנכרתו 'לעיני בני עמם', שע"י כך ישמעו ויראו ולא יזידון לעשות כנגד רצון ה'. וזה כוונת הפסוק 'חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם'. והנה סדום היו רעים וחטאים לה', ונהפכו כמו רגע ועשה בהם ה' כלייה לגמרי, ולא היה ראוי ללוט ולבנותיו להביט מאחריהם, כדי שלא יהיה להם זכות בעונשם.

וזה כונת המדרש שירושלים נהפכה כמהפכת סדום, היינו שירושלים נחרבה בעוה"ר זה אלפים שנה, ואין מי שיחזק מוסר, הזאת העיר כלילת יופי, על מה עשה ה' ככה, הלא זו חטאנו לו. ועל כן התמרמר הנביא 'נחלתינו נהפכה לזרים' כמהפכת סדום, וכמו שסדום לא זכה שיתקדש שם שמים על ידם לעורר העם לתשובה, כן בעוה"ר ירושלים שעדיין לא נבנה, יבנהו ה' במהרה.

לע"נ הג"ר אברהם יצחק ב"ר שמואל אביגדור פייבלזאן
צ"ל י"א צ"כ ח"ח תמוז

רב לכם סוב את ההר הזה פנו לכם צפונה. רמז על מה שכתוב בזה"ק (ח"ג ככד): שבזכות לימוד תורת הנסתר תבוא הגאולה העתידה, וזה אחר ש'רב לכם סוב את ההר' אורך הגלות כנ"ל, 'פנו לכם צפונה' אז תפנו עצמיכם אל הצפון וטמון, שבזכותה תבוא הגאולה.

פנו לכם צפונה. ובמדרש רבה כאן: מהו 'פנו לכם צפונה', אר"ח אמר להם אם ראיתם שמבקש לבוא עליכם, אל תעמדו כנגדו, אלא הצפינו עצמכם ממנו עד שיעבור עולמו. ויש לסמוך ולפרש בקרא [ע"ד הכתוב 'מצפון זהב יאתה', כדאמרו בב"ב כה: הרוצה שיעשיר יצפין], והוא כמו שמבואר ברמב"ן (בראשית יב:ו) דכל מעשי אבות וסיבותם הם סימן לבנים, וכמו שיעקב בעת שנתירא מעשו פנה אל הדורון לרצותו בממון, כן לעולם ישראל בגלות, בכל גזירה שלא תבא, פונין אל הדורון.

היום הזה אחל תת פחדך ויראתך. צ"ב כפל לשון 'פחדך' ו'יראתך', וגם כפל הלשון אח"כ 'ורגזו וחלו מפניך'.

ואפשר לומר על דרך שאמרו רז"ל עה"פ 'אשר אנכי מצוך היום', דכל יום יהיו בעיניך כחדשים. והכא נמי כוונת הכתוב 'היום הזה', כל יומו זמנו, 'אחל תת פחדך ויראתך' אשר יש לך, כאשר הוא ירא חטא בשלימות, זה משליך אימה על כל העולם, וזה 'פחדך' על 'סור מרע', ו'יראתך' על 'עשה טוב', אע"פ שעושה טוב, שמא לא עשה כמו שראוי לעשות, ומיראתו נתפשט היראה בכל העולם, וכמו שאמרו (ברכות ו:ו): 'כל מי שיש בו יראת שמים, דבריו נשמעים', ויצא שמו בגוים, בכח זה המעט אשר ממך, עולה כנגדו מלמעלה 'על כל העמים תחת השמים אשר ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך', וכדכתיב 'ותגזר אומר ויקם לך', ו'צדיק מושל ביראת אלהים'. ועל ידי כך מתקבלים דבריהם של צדיקי עולם, משא"כ דברים של

כיס שקורה לבנין יבקעה לעצים להסקה. משא"כ הכא אין חסרון כיס בדבר אם ייחד הסכין לדברים אחרים, וימול בסכין אחר. רק אם עוד מחזיקו למילה יש חסרון כיס בדבר אם ישתמש בה דברים אחרים ג"כ, אבל כשאנו מחזיקו עוד למילה, הרי אין חסרון כיס בדבר, ודומה לנשברה הקורה דמותו. ואף שהוא יחדו למילה, ובין השמשות היה מיוחד למילה, לר' שמעון מותר.

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר מיכל זוד רוזנבסקי צ"ל י"א צ"כ ח"ז תמוז

באיזה עבירה שעבר אדם מותר לשנאותו. בהגהות מיימוני כתב דוקא כשהוא ריעך בתורה ובמצות, אבל אדם רשע שאין מקבל תוכחה, מצוה לשנאו, שנאמר 'יראת ה' שנאת רע' וכו' בערבי פסחים וכו' עכ"ל. והוא מגמרא בפרק ערבי פסחים (דף קיג:) דרב אמר מותר לשנאותו. וכתב זה הרמב"ם עצמו בסוף פ"ג מהל' רוצח. וראיתי להרב משנת חכמים שכתב: והנה זה פשוט דהא דמצוה לשנאו לעובר עבירה, אין חילוק בין ראוהו עבר על לאו, או עבר על עשה, דמאי שנא, עכ"ל. ועיין בפרי מגדים (או"ח באשל אברהם סי' ק"מ) שנסתפק בזה, ע"ש. ומדברי רש"י (משלי ג:ל) מבואר להדיא דגם על עבירת עשה רשאי לשנאותו. ובמשנת חכמים נסתפק בראוהו עובר עבירה דרבנן מה הדין, ע"ש מה שכתב בזה.

ולפי ענ"ד מלתא דפשיטא ליה להרב, מבעיא לי טובא, ד"ל דאין רשאי לשנאו אלא בעבר עבירה דעיד' נפסל לעדות, ולא בכל העבירות נאמרו הדברים. וראה מהא דר' אליעזר בן יעקב (ריש סוטה) דאצטריך 'וקינא', דס"ד אמינא 'לא תשנא אחיך בלבבך' כגון זה, תלמוד לומר 'וקינא', [ד'וקנא' הוא רשות]. וקשה למה לי 'וקינא' לרשות, בלאו הכי נדע דהא בעובר דבר עבירה גלי קרא ד'כי תראה חמור שונאך' דרשאי לשנאותו, וא"כ זו שנסתרה, הא אמרינן (ע"ז טו:) דיחוד אשת איש דאורייתא, ע"ש, וזו עברה ונתייחדה, הרי בלאו הכי רשאי לשנאותה, דהא ראה בה דבר עבירה, ולמה לי קרא ד'וקינא' דרשות לקנאות. ועל כרחך דבשביל איסור יחוד אין זו עבירה שבשבילה יהיה רשאי לשנאותה.

ועוד ראה מפ"ק דתענית (דף ז:): אמר רבה בר רב הונא כל אדם שיש לו עזות פנים מותר לקרותו רשע, שנאמר 'העז איש רשע בפניו', רב נחמן בר יצחק אמר מותר לשנאותו, שנאמר 'ועז פנים ישונא', אל תקרי ישונא, אלא ישנא, ע"כ. וקשה למה ליה לרב נחמן בר יצחק להביא ממרחק לחמו מאל תקרי ישונא וכו', ורק דמותר לשנאותו. והא רב נחמן בר יצחק בעצמו קאמר בערבי פסחים דרואה בחבירו דבר עבירה מצוה לשנאותו שנאמר 'יראת ה'

שנאת רע', וזה כיון שרשאי לקרותו 'רשע', דהכרת פניו ענתה בו דודאי נכשל בדבר עבירה ועומד במדרו, וכמו שכתבו התוס' ד"ה מותר, ממילא הרי נודע לו דעבר דבר עבירה ומצוה ג"כ לשנאותו. אלא ודאי דלא על כל העבירות מותר ומצוה לשנאו, אבל לקרוא 'רשע' מבואר ביבמות (דף כ.) וכו' דאף העובר על איסור דרבנן שרי לקרותו 'רשע', ע"ש.

ותו ראה מהא דתנן כשבאו בעלי הדין לפניך עד שלא קבלו הדין יהיו בעיניך כרשעים, וקשה אם יהיו בעיניך כרשעים, א"כ ישנאם, דהא מצוה לשנאו עוברי עבירה. וא"כ איך ידין, הא קי"ל שונא פסול לדון, ולא מצינו כששונא לשניהם דיכשר לדין. אלא ודאי דאין רשאי לשנאותו אלא על עובר עבירה שנפסל בה לעדות וכיוצא, ולא על כל העבירות.

ומה שכתב בעל משנת חכמים ליישב בזה קושיית הגאון בתומים (סי' ט' ס"ק י"ב), שהניח בצ"ע אהא דב' תלמידי חכמים השונאים זה את זה לא ישוב בדין יחד, דהקשה ב' תלמידי חכמים השונאים זה את זה איך משכחת לה, אטו בשופטני עסקינן, ועל כרחך דכל אחד ואחד ראה בחבירו דבר עבירה, וא"כ בלאו הכי אסורים לישב בדין כמ"ש בסעיף י', עכ"ל. ולפי זה יישב בעל משנת חכמים קושיא זו, ד"ל דכל אחד ואחד שראה חבירו עובר דבר עבירה דרבנן דרשאי לשנאותו, ובלעדי השנאה בשביל הדבר עבירה היו רשאים לישב בדין ע"ש.

הנה לפי ענ"ד בלאו הכי לקי"מ קושיית התומים, דנפקותא רבתי בהא דב' ת"ח השונאים לא ישובו היכא דידוע שכל אחד עבר דבר עבירה, רק דהבעלי דין קבלו עליהו אף דפסולין לדין, ומיירי שקבלו לזה ולא לזה וכו'. וא"כ טובא אשמעינן דפסולין ליון משום ששונאים זה את זה. (אוצר המלך הלכות דעות פ"ה ה').

פשוטים אשר אין מתקבלים, כי אם 'צדיק מושל ביראת אלהים', על כן כמו כביכול מכריז עליו בחוץ עיד"ז 'ותגזור אומר ויקם לך'.

לע"נ הג"ר יצחק לייב ציפקין ב"ר נח צ"ל יא"צ כ"ט תמוז

היפך כוונה למ"ד מצות אין צריכות כוונה. כתב בתלמידי רבינו יונה (ברכות יב. בשם הר"ש, וכ"כ התוס' שם ד"ה לא), וז"ל: שאע"פ שמצות אין צריכות כוונה, זה הוא כשעושה המצוה בסתם, אבל כשמתכוון בידעיה שלא לצאת, ודאי אינו יוצא עכ"ל. וכ"כ התוס' בסוכה (לט. ד"ה עובר).

וכתב הגר"ר ענגיל (אתון דאורייתא כלל כ"ג), דמצינו סברא כזאת, דלא כיוון כלל עדיף מכיוון לדבר אחר, דאמרו בחולין (דף לא.): איתמר נדה שנאנסה וטבלה אר"י אמר רב טהורה לבייתה ואסורה לאכול בתרומה וכו', א"ל רבא לר"נ עון כרת התרת, איסור מיתה מיבעיא. א"ל בעלה חולין הוא, וחולין לא בעי כוונה. ובתוס' (שם ד"ה עון) כתבו, וז"ל: איפכא הל"ל עון מיתה אסרת, כרת מיבעיא, דהא פשיטא דבעי כוונה בתרומה, וכדתנן 'טבל לחולין, אסור למעשר'. ואף בחולין בעי רבא (בחיגה) (שם) למימר דטבל ולא הוחזק (לא נתכוון) כאילו לא טבל וכו'. וז"ל גאנאס עדיף מטבל לחולין, שאם היתה יודעת היתה מתכוונת אף למעשר, עכ"ל. הרי דאם נתכוין רק לחולין גרע טפי.

והנה איתא בסוטה (דף מג.): ילדה שסיבכה בזקינה (נטיעה ילדה שסיבכה באילן זקן), בטלה ילדה בזקינה, ואין בה דין ערלה. ואילו ילדה שסיבכה בילדה, ונטע

ילדה קמייתא לסייג ולקורות דפטורה מן הערלה, וכדתנן במס' ערלה 'הנוטע לסייג ולקורות פטור מן הערלה, אפ"ה ילדה שסיבך בה ככוונה לפירות חייבת בערלה. ופריך מאי שנא ילדה בזקינה דבטלה, ומאי שנא ילדה בילדה דלא בטלה. ומשני: התם אי מימליך עלה לאו בת מיהדר הוא, הכא אי מימליך עלה בת מיהדר הוא, דהא מעיקרא לפירי קיימא, מידי דהוי אעלו מאליהן, דתנן עלו מאליהן חייב בערלה. וברש"י: התם גבי ילדה בזקינה, הרי הזקינה לאו בת אימלוכי הוא לחזור ולהיות ילדה ע"י מחשבה, אבל נטע לסייג אי מימליך עלה בתוך שני ערלה לקיימה לפירות חייבת בערלה, הילכך ילדה דמכריב בגווה לאכילה שפיר חייבת בערלה, ואע"ג דלא אימלך אקמייתא, הא מיהא לאכילה הוא, ומהני מחשבה דידה, דעיקר דידה נמי אי הוי חשיב עלה הוי מהני מחשבה, ואע"ג דבשעת נטיעה לאו להכי נטעה, מידי דהוי אעלו מאליהן (אילנות העולים מאליהן) דבשעת נטיעה נמי ליכא כוונה ואפ"ה חייבין בערלה עכ"ל.

וכתב הגר"ר ענגיל, וז"ל: והנה לפי הסברא הנ"ל דהכוונה אחרת גרע משאין כוונה כלל, א"כ מאי ראיא מייית הש"ס מ'עלו מאליהן, על 'נטען לסייג', הא נטען לסייג גרע מעלו מאליהן, דבעלו מאליהן נהי שלא הי' כוונה לפירות, אבל עכ"ז גם כוונה אחרת לא היה, משא"כ בנטען לסייג שהיה כוונה אחרת שלא לפירות.

והנה על דברי התוס' דברכות ודסוכה ודברי התלמידי ר"י הנ"ל ה' אפשר ליישב ולומר דכוונה היפכית גרע, כיון שכיוון בפירוש שלא לצאת, וכן בנתכוון לברך על היין ונמצא שכר שלפי מחשבתו אשר הוא יין א"כ איננו שכר, וא"כ הוי זה ככיוון בפירוש שלא לשכר, וה"ל כוונה היפכית. משא"כ בנטען לסייג שהרי לא חישב בפירוש שלא לפירות, רק שלא חישב במחשבתו כלל ענין הפירות, וא"כ כיון שאפשר שיהיה האילן לסייג וגם לפירות יחד, דהיינו שעציו יהיה לסייג, ופירותיו לאכילה, ועל כן לא הוי כוונת סייג כוונה היפכית, אלא שלא היתה שם כוונה לפירות, אבל עכ"ז גם כוונה היפכית לא היה, וא"כ מה שלא היתה שם מחשבה לפירות, זה הוי ממש כעלו מאליה, ושפיר מדמי ליה הש"ס לעלו מאליהן.

אולם מדברי התוס' דחולין הנ"ל קשה שפיר, דשם נמי הרי לא היתה מחשבה בפירוש שלא למעשר, ולא חישב במחשבה כלל ענין המעשר, וגם מה שטבל לחולין איננו מכריח שאיננו למעשר, שהרי יכול להיות טהור לשניהם יחד לחולין ולמעשר, ואעפ"כ כתבו התוס' דטבל לחולין גרע מנאנסה וטבלה, וא"כ דמי ממש לנידון דש"ס סוטה הנ"ל, ונטען לסייג נמי ראוי שיחשב גרע מעלו מאליהן.

ונראה ליישב שהרי באמת קי"ל דמחשבה מבטלת מחשבה, וכמפורש בש"ס קידושין ריש פרק האומר ע"ש. וא"כ כיון דמימליך בתר הכי לפירות, אין צריך שום

ראיה על זה שההמלכה הזאת מועלת, וא"כ מאי צריך הש"ס לכאורה להביא ראיה מעלו מאליהן.

אלא דזה אינו, דנהי דמחשבה מבטלת מחשבה, ומה שחשב עתה לפירות מבטל את המחשבת סייג דשעת הנטיעה, והוי מחשבת סייג דשעת הנטיעה כאילו לא היתה מעולם. אבל עכ"ז הרי לא היה בשעת הנטיעה בפירוש כוונה לפירות, שהרי אומרים רק שמחשבה מבטלת מחשבה, אבל לא שמחשבה של עכשיו תחשב כאילו היתה למפרע. וא"כ אילו היה הדין שצריך כוונה בפירוש לפירות בשעת נטיעה לענין חיוב ערלה, א"כ לא היתה ההמלכה מועלת לחייב בערלה, ולכן הוצרך הש"ס להביא הא דעלו מאליהן נמי חייב בערלה, דעתה ע"י ההמלכה נמי חשיב כעלו מאליהן, ונהי שהיה לו אז כוונה אחרת לגמרי, עכ"ז הרי זאת הכוונה בטלה ע"י ההמלכה דהשתא, דמחשבה מבטלת מחשבה, ונשאר עלו מאליהן. אבל בנידון דתוס' חולין הנ"ל, וכן נידון דמכ"כ הנ"ל שלא היה שם ביטול הכוונה ההיפכית, לכן שפיר כונה היפכית גרע מלא נתכוון כלל, ודו"ק היטב. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הג"ר אהרן ב"ר מאיר גארון צ"ל יא"צ א"א

איכה ישיבה בדד. בספה"ק תולדות יעקב יוסף הקשה הלא תורתנו הק' היא נצחית, ואיך ילמדו אחר ביאת הגואל צדק מגילת איכה. ויש לומר על פי דברי הרה"ק רבי נחום מטשרנוביל זי"ע (מאור עינים דף רמ"ז)

עה"פ 'אמרת ה' צרופה, ידידוע אומרים ז"ל שהתורה קדמה לעולם, ואיך כתוב בה כל עניני החטאים קודם שנעשו. ותירץ שבתורתנו הק' נכתבה רק אותיות שמות הקדושים, ובהגעת דבר מעשה ע"י התחתונים נצטרפו האותיות לתיבות של אותו המאורע, וזהו שבישר אותנו הנביא 'כי תורה מאתי תצא', ואמרו רז"ל (ויקרא רבה פ"ג ג') 'חידוש תורה מאתי תצא', היינו שיתהוה צירופים אחרים שירור על טובת בני ישראל, ומכל החטאים ועונשים יתהוה טוב. ויש לומר דמ'איכה ישיבה בדד' יתהוה צירוף א'ך ב'ך ישב דד', הקב"ה שנקרא 'זה דודי', ישכון בישראל ובירושלים תיכף בימינו אמן.

בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה. דקדקו המפרשים על כפילות הבכיה 'בכה תבכה', ודוקא בלילה, 'ולחיה'. ויש לומר, ד'בכה תבכה' קאי על רזי דאורייתא, דהבכיה כפולה: א) דנסתרים מעמנו, ב) ונמסרו להס"ט א"ר ח"ל. 'בלילה' גימטריה ע"ז, וקאי על רזי תורה שבעל פה, דתורה שבעל פה נקרא 'עז', שהוא מעוזן של בני ישראל. 'לחיה' גימטריה נ"ג, והיינו נ"ג

סדרים שבתורה שבכתב, וזה 'ודמעתה', דהדמעות הם על התורה שבכתב, שאין אנו משיגים הפירוש האמיתי.

לע"נ הג"ר אהרן סודין ב"ר חנוך צ"ל מסעודהעל יא"צ ד' אב

שמין על גב שדה אחר. תנן בב"ק (דף נה.): דאם ירדה הבהמה לתוך הגינה של חבירו, והזיקה, הבעלים משלמים את הנזק. ומבואר בגמ' שם, דכיון דכתבי' 'ובער בשדה אחר', ילפינן ששמין את נזקי השדה הניזוקת 'על גב שדה אחר'. דהיינו דאין שמים את שווי הנזק בערוגה עצמה, כמה הוא ההפסד במה שהזיקה הבהמה, אלא שמים את ההפסד לערך הכללי של השדה שבתוכה נמצאת הערוגה הניזוקת. והשומה של ההפסד הזה היא קטנה לעומת השומה של הערוגה עצמה, כי בערך הכללי של השדה, אין ההפסד גדול כמו ההפסד של הערוגה כשלעצמה. וזה שסיים המשנה שם: 'כיצד משלמת מה שהזיקה, שמין בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה וכמה היא יפה'. והיינו דשמין שטח הראוי לזריעת סאה, כמה היתה שוה כל השדה קודם שנאכלה ממנה הערוגה הזאת, וכמה היא שוה עכשיו, ומשלם בעל הבהמה את ההפרש.

וחקר החזון יחזקאל, אם ההיזק של אכילת הפירות, הוא היזק של הערוגה, וא"כ מן הדין היה צריכים לשלם כפי שווי הנזק של ערוגה עצמה, אלא התורה הקיל על המזיק ושמין את ההיזק אגב שדה אחר כדי שלא יפסיד המזיק הרבה. או דלמא

ההיזק של אכילת הפירות, הוא היזק של ה'שדה', ולא של ה'ערובה', ולכן שמין את ההפסד לערך הכללי של כל השדה.
 וז"ל (ב"ק שם): הנה עצם הדין ששמים אגב שדה אחר, צריך לימוד אם הוא דין באופן השומא ביחס אל תשלומי הנזק, שכדי שלא יפסיד המזיק הרבה אם ישומו דבר הנזק לבדו, לכן אמרה תורה שישומו אגב שדה אחר. או דילמא דין הוא בעצם הנזק, והיינו שהתורה גלתה לנו שאם אכלה פירות ערוגה זו, ההיזק מתייחס אל כל השדה, והחפץ הנזק הוא ה'שדה', ולא ה'ערובה' לבדה, ולפיכך שמים את השדה כמה נפחת ע"י גרעון הפירות של ערוגה זו, ושערו חכמים כמה היא מדת השדה שיש לייחס אליו ההיזק והוא ניזק והופחת ע"י הפירות או התבואה שנפסדה עד ששים פעמים כמה שאכלה, עכ"ל.
 והנה אמרו בב"ק (דף מז.), אמר רבא, שור שנגח את הפרה, והפילה הפרה ע"י הנגיחה, כשבאים לשער את הנזק, אין שמין לפרה בפני עצמה, ולולד בפני עצמו. אלא שמין לולד על גב פרה, כמה היתה הפרה שוה כשהיתה מעוברת, וכמה היא שוה עכשיו בלא הולד. שאם אי אתה אומר כן, ותרצה לשום את הפרה בפני עצמה ואת הולד בפני עצמו, נמצא אתה מכחיש ומפסיד את המזיק.

וכן אתה מוצא בקוטע יד עבדו של חבריו, שאין שמין את היד בפני עצמה, לומר כמה אדם רוצה ליטול לקטוע יד עבדו, אלא שמין עבד זה כמה היה שוה תחילה, וכמה הוא שוה עכשיו. שאם אי אתה אומר כן, ותרצה לשום את היד בפני עצמה, הרי אדם הרואה את עבדו שלם, לא יהיה מוכן לקטוע את ידיו אלא בדמים מרובים, ונמצא אתה מפסיד את המזיק.

וכן אתה מוצא במזיק שדה של חבריו שאם אכל ערוגה אחת, אין שמין אותה לבדה, אלא שמין שטח של בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה תחילה, וכמה פחתה דמיה בשביל ערוגה זו. שאם אי אתה אומר כן, ותרצה לשום את הערוגה בפני עצמה, הרי דמיה יקרים, ונמצא אתה מפסיד את המזיק. והקשה רב אחא בריה דרבא לרב אשי, 'ואי דינא הוא ליכחוש מזיק', דאם שורת הדין מחייב לשום את הפרה בפני עצמה ואת הולד בפני עצמו, א"כ מה איכפת לנו שהמזיק מפסיד. אמר ליה רב אשי: 'משום דאמר ליה מזיק לניזק, הרי פרה מעברתא אזיקתך, על כן פרה מעברתא שיימנא לך'. וכתב החזון יחזקאל דמדברי רב אשי חזינן כצד השני, וז"ל: מדברי הגמ' משמע כצד האחרון של חקירה זו, דמשמע ממה שאמר רב אשי 'פרה מעברתא אזיקתך', דאי הוה דינא שההיזק מתייחס אל הולד, היו שמין את נזק הולד בפני עצמו, וליכחוש מזיק. אלא משום דאמר ליה 'פרה מעברתא אזיקתך פרה מעברתא שיימנא לך', כלומר 'הפרה' היא שניזוקה, וההיזק מתייחס אליה,

ולכן שמין לולד על גב פרה. וכיון שכולל הגמ' דין מזיק שדה חבריו ששמים אגב השדה, עם דין מזיק פרה מעוברת, שמע מינה שטעם אחד להם, דבמזיק שדה חבריו, הפירות חשובים חלק מן השדה, כמו שהולד הוא חלק מן הפרה. ואינו בדין מזיק 'פירות', אך ישנו בדין מזיק את ה'שדה'.

אבל באכלה פירות של דקל פרסי שהתמרים שלו יפות, משערים הדקל בפני עצמו כמה היה שוה, וכמה הוא שוה עתה, ואינו נישום אגב השדה (ב"ק נט:), שבהיותו דבר חשוב, אינו בטל אל השדה להיות כחלק ממנו, וההיזק מתייחס אל ה'דקל', עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל, דיש שני נפ"מ לדינא בחקירה זו, וז"ל: מבין שני הצדדים של חקירה זו יש נפקותא לדינא היכא שהפירות אחד והשדה לאחר, או היכא שאין לניזק אלא ערוגה זו לבד. אי נקטינן הא ששמים אגב שדה אחר הוא דין באופן השומא ביחס אל מדת תשלומי הנזק, כדי שלא יפסיד המזיק הרבה אם ישומו הדבר הנזק לבד, אז יש מקום לשומא בזו אפילו אם אין לניזק אלא ערוגה זו שאכלה לבד, ואפילו היכא שהפירות לאחד והשדה לאחר. אבל אם נימא הא ששמים אגב שדה אחר הוא דין בעצם הנזק, שהתורה גלתה שה'שדה' הוא דבר

הניזק, ועליו מתייחס ההיזק, אז אם אין לניזק אלא ערוגה זו לבד, אז 'ערוגה' זו הוא דבר הנזק, שהרי אין ליחס ההיזק ל'שדה' שאינו של ניזק, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הב' משה אריה ב"ר עקיבא יוסף רבינובין ע"ה יא"צ ג' אב

שכינתא בגלותא. הנה טעם שכינתא בגלותא וענינו הוא, כי ע"י חטא אדם הראשון שעירב טוב ברע, וכל הנשמות של קדושה נפלו לתוך הקליפות, לולא רחמיו יתברך שבכל צרתם לו צר, ושכינת עוזו הולכת עם ישראל בגלות תוך הקליפות, וכיון שנכנסת במקומם, מלקטת אותם הנשמות משם. והנה קליפות הם שבעים כנגד שבעים אומות, וצריכים ישראל לגלות בין כולם כדי ללקט הנשמות שנפלו בתוך הקליפות, וכאשר יגמר לקיטת כל הנשמות מן השבעים אומות, אז יתקיים בלע המות לנצח וכו'.

ועכשיו יש לעיין אם בכל אומה ואומה צריכים להיות הרבה בני ישראל, ואז בכח התורה ומצות ופריה ורביה יש כח לקיטת כל הנשמות שנפלו בקליפות, או אפילו יהודי אחד הנמצא באיזה מקום בעולם, זהו גם בשביל לבער ניצוצות הקדושה מן הקליפות, ובזה השמן ששון (ביאורו לשער המצות ח"ד דף פ"א) סובר שאין אחד נחשב ככולם,

אמנם בכתבי האר"י ז"ל מבואר כך, שמה שבני ישראל צריכים לילך בגלות בכל ד' רוחות השמים, שזהו סוד בד' רוחות השמים, כי הוצרכו לילך בכל ד' רוחות השמים בכל ע' אומות, ומבואר חידוש בכתבי האר"י ז"ל שאין צריך שכולם יחד יגלו בין כל אומה ואומה, אלא כיון שאיש אחד ישראלי לבדו גלה באיזה אומה, כאילו כל ישראל גלו.

ועל זה מקשה בספר שמן ששון, וז"ל: וצריך להבין איך אחד נחשב ככולם, עכ"ל. וכנראה שסובר שאין אחד ישראלי נחשב ככולם. אבל המקובלים מצאו כדברי האר"י ז"ל במדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים רמז תתקפ"ו): קול דודי זה משיח, בשעה שהוא בא ואומר להם לישראל בחדש זה אתם נגאלים, אמרו לו לא כך אמר הקב"ה לנו שהוא משעבדנו בשבעים אומות, והוא משיבין וכו' ואומר להם: אחד מכם גלה לברבריא, ואחד לבריטניא כאלו גליתם כלכם, ע"כ. וזה כמו שמבואר בכתבי האר"י ז"ל.

ובאמת רואים שיש מקומות בעולם שנשארו יהודים יחידים לחיות שם, כדי לברר הניצוצות הק' מן הקליפה, ומבואר בהאר"י ז"ל דכמו שאדם הראשון פגם בכל העולמות, לכן כשנפלו ממנו הנשמות

הכלולות בו אל הקליפה, נתערבו ד' רוחות העולם אשר מכולם נטל עפרו כנודע, וכל אחד מע' שרים של אומות העולם שהם כללות הקליפות כולם כל אחד לוקח חלקו, ואותם הנשמות אין כח בהם לצאת משם, אלא בכח מצות ותפלות ישראל, והם מבררים אותם מתוך הקליפה ומוציאים אותם משם, ומעלים אותם למעלה בבחינת מ"ן כנודע, וכל זה ע"י תפילתם של ישראל, וזהו ישראל החיים באותו מקום, ואפילו ישראל יחיד שגם באיזה מקום לבדו, בתורה ומצות ותפלה יש בכוחו להוציא הנשמות האלו שנמצאים באותו מקום בעולם, כך נראים הדברים. והאר"י ז"ל מוסיף עוד ואומר דכיוצא בזה ג"כ עושים הצדיקים בעת פטירתם, כי אין לך כל צדיק וצדיק שאינו נכנס לגיהנם שהוא מדור הקליפה, ואינו נכנס כדי ליענש שם ח"ו, כי אדרבה בהכנסו שם מצננין לו גיהנם ואינו יכול לישלש בו, אבל סיבת כניסתם שם הוא ללקט נשמות אשר בגיהנם ומעלים אותם משם למעלה עמהם ונכנסים בסוד מ"ן ונתקנים ע"י מ"ד, ואז באות [אותם הנשמות שיצאו מגיהנם] בעוה"ז בגופות התחתונים כשאר נשמות ישראל, ונמצא שהצדיקים בחייהם ובמיתתם הם עושים פעולה זו לברר את הנשמות מבין הקליפות בהיותם גולים בין האומות. (שערי זבול יד הרחבה סימן ל"ח).

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות ליתר פרטים: 718.854.9897